

Spis treści

Słowo wstępne	7
1. „Z agresji można równie dobrze zrezygnować!”	9
1.1. Co rozumiemy pod pojęciem „agresja w przedszkolu”?	12
2. A może zlikwidować agresję?	15
3. Agresja w przedszkolu – w czym tkwi problem?	23
3.1. Po pierwsze: agresja przeszkadza	24
3.2. Temat „agresja” przyciąga od niedawna naszą uwagę	28
3.3. Kto jest zagrożony i gdzie zaczyna się problem?	30
4. Agresja może mieć tak różne oblicza	35
5. Żli chłopcy...?	41
5.1. Czy agresja rzeczywiście jest typowo męską cechą?	42
5.2. Dlaczego chłopcy mają więcej problemów?	48
5.3. Aż 99 proc. wychowawców to kobiety. I ma to swoje konsekwencje! ...	49
6. Agresja ma zawsze przyczynę, którą trzeba zbadać	53
6.1. Agresja ma różnorodne przyczyny	54
6.2. Agresja i czynnik czasu	56
6.3. Poszukiwania i badanie przyczyn agresji	57
7. Na poważnie zabronione – to wszystko tylko zabawa!	59
7.1. Agresji w formie zabawy nie należy się obawiać, lecz ją wspierać	60
7.2. Doświadczenia w „przestrzeni na niby”	67
8. Odnoszenie sukcesów – dobre uczucie, które jest (od czasu do czasu) potrzebne	69
8.1. Kto ma tutaj coś do powiedzenia i kto cieszy się uznaniem?	70
8.2. Jak ma wyglądać kompromis w przedszkolu?	73
8.3. Kto zostanie zwycięzcą? O wygrywaniu i przegrywaniu	75

9. Biada, gdy nie zostaną powstrzymani!	81
9.1. Grupa staje się przeciwnikiem	82
9.2. Dziecko – sprawca i dziecko – ofiara	88
9.3. Dzieci z etykietką „zabijaka”	91
9.4. Cóż dociera do nas z zewnątrz!	94
10. Trening agresji na przyszłość – jeszcze bez złości	97
10.1. Agresja i zastanowienie się w spokoju – dwie rzeczy, które do siebie nie pasują	98
10.2. Pokazywanie uczuć – rozpoznawanie uczuć	100
10.3. Dzisiaj w programie jest złość	101
10.4. Potrzebujemy reguł, na przykład takich: niewłaściwe zachowanie musi mieć konsekwencje	104
11. Co robić w przypadku konfliktów?	107
11.1. Program awaryjny	108
11.2. Badanie przyczyn	110
11.3. Kiedyś musi powrócić spokój – przechodzimy do porządku dziennego	113
12. To musimy koniecznie zmienić	115
12.1. Nie róbmy sobie nadziei: z agresji się nie wyrasta!	116
12.2. Wytyczonych granic nie można ignorować	117
12.3. Wypatrywanie „negatywnego” nagradzania przez nieuwagę	117
12.4. Nie przeklinać agresji, przyznawać się do niej, pracować nad nią	118
12.5. Rozpoznawanie i odkrywanie ukrytych dróg agresji	119
12.6. Społecznie atrakcyjne zachowania muszą się opłacać i trzeba je świadomie wspierać	121
12.7. Proszę nie mieć zbyt wyidealizowanych wyobrażeń	122